

ПАМ'ЯТКА для керівників підприємств, установ, організацій

Поширені способи вчинення терористичних актів:

- **мінування об'єктів критичної інфраструктури** (залізничні, авіаційні, водного та автомобільного транспорту);
- **мінування маршруту пересування окремих груп та осіб** (залізничні колії, автомобільні дороги);
- **застосування вибухових пристроїв**, закамouflьованих під побутові предмети в місцях масового скупчення населення (залізничні вокзали та станції, аеропорти, автовокзали);
- дії терориста-смертника, який використовує так званий "пояс шахіда" або автомобіль - "фугас" на **об'єктах критичної інфраструктури** та в місцях масового скупчення людей;
- **застосування вибухових пристроїв** (в тому числі хімічної зброї масового зниження) у поштових посилках або бандеролях (в тому числі адресовані конкретним особам);
- **збройне захоплення заручників.**

При виборі безпосереднього об'єкта терористичної акції злочинці враховують не тільки його важливість, місце знаходження і значення, але й уразливість і доступність. Перевага віддається об'єктам, охорона яких здійснюється на низькому рівні або не охороняється зовсім.

Заходи загальноупереджувального характеру.

- **постійно** здійснювати комплексне, комісійне обстеження стану надійності охорони **об'єкта критичної інфраструктури**, посилити цілодобовий перепускний режим по допуску на об'єкт автотранспорту, персоналу і відвідувачів, виключити безконтрольне перебування на території сторонніх осіб. Проводити **ретельну перевірку** майна, що ввозиться або заноситься на об'єкт. Відмовляти в дозволі знаходження на об'єкті предметам із демаскуючими ознаками вибухових пристроїв, отруйних речовин і негайно повідомляти про такі випадки у правоохоронні органи. З цією метою використовувати технічні засоби (метало детектори, газоаналізатори, дзеркала для огляду автомобілів, кінологів із собаками тощо);
- **виключити можливість** перебування невстановлених транспортних засобів у безпосередній близькості і на території **об'єкта критичної інфраструктури**;
- **вжити додаткових заходів** спрямованих на інженерно-технічне укріплення об'єкта критичної інфраструктури, додатково встановити модернізовані системи сигналізації та відеоспостереження в зонах підвищеного ризику;
- **контролювати освітленість території об'єкта критичної інфраструктури** в темний час доби (максимально по усьому периметру);
- оснастити телефони **об'єкта критичної інфраструктури**, зазначені в офіційних довідниках, автоматичними визначниками номера та звукозаписною апаратурою;
- **додатково розмістити** на вокзальних комплексах, автостанціях, аеропортах інформаційні повідомлення щодо порядку дій громадян у разі виявлення підозрілих осіб та предметів із зазначенням телефонів відповідних служб та гарячої лінії СБУ;
- **підготувати засоби зв'язку** до безперебійної роботи в інтересах правоохоронних органів, передбачити можливість організації резервних видів зв'язку і пунктів управління об'єктом критичної інфраструктури. У разі терористичних загроз

переговори вести виключно з використанням ключових слів із переговорних таблиць;

- на період державних свят та масових заходів (наприклад, "____- 2018") **запровадити практику проведення спільних протокольних нарад** із працівниками Національної поліції, охорони, клінінгових компаній, орендарів торгових точок, закладів громадського харчування, які працюють та залізничних вокзалах, автовокзалах, аеропортах щодо посилення охоронних заходів та своєчасного інформування про виявлення підозрілих осіб та предметів;

- в місцях масового скупчення людей **розробити окремий графік** (в залежності від пасажиропотоку) оголошень по гучномовцю щодо порядку дій громадян у разі виявлення підозрілих осіб та предметів;

- **сформувати в кожній черговій зміні охорони об'єкта критичної інфраструктури** групи негайного реагування. У ході щоденних інструктажів уточнювати розрахунок особового складу, який заступає на чергування, звертати особливу увагу на доведення стану безпеки на об'єкті, а також на необхідність посилення пильності й підвищення відповідальності співробітників;

- **забезпечити організацію** (силами співробітників підрозділів охорони й безпеки) проведення систематичних (щоденних) обходів та оглядів **об'єкта критичної інфраструктури** і прилеглої до нього території з метою виявлення несанкціонованих робіт на інженерних комунікаціях життєзабезпечення об'єкта, підозрілих предметів і запобігання закладанню вибухових пристроїв, а також установа сторонніх осіб, які виявляють необгрунтований або підвищений інтерес до об'єкта;

- **систематично** проводити комісійну перевірку підсобних приміщень і територій **об'єкта критичної інфраструктури**, не допускати забруднення шляхів евакуації людей і транспорту;

- **провести заняття** з персоналом про порядок дій при прийомі телефонних дзвінків із загрозами терористичного характеру (фіксувати дату, час, тривалість анонімного дзвінка, не кладучи слухавку оповістити чергового СБ України) і правила поводження з письмовими анонімними матеріалами.

Виявлення підозрілого предмета на об'єкті критичної інфраструктури чи поблизу нього, що може видатися вибуховим пристроєм, а також радіоактивних, хімічних та інших матеріалів, які представляють небезпеку.

- керівник **об'єкта критичної інфраструктури** при одержанні інформації щодо виявлення підозрілого предмета на території об'єкта **негайно повинен повідомити** про це чергового Управління СБ України в Харківській області **(057) 700-16-61, (057) 700-34-50, 067-570-10-77;**

- **встановити** час виявлення підозрілого предмета, точно визначити його місце перебування;

- **зафіксувати** установчі дані осіб, які виявили підозрілу знахідку й забезпечити їхню присутність на момент прибуття оперативно-слідчої групи правоохоронних органів;

- **надати вказівку** (та обов'язково проконтролювати її виконання) не наближатися, не торкатися, не розкривати, не перевертати підозрілу знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо-електро апаратурою,

переговорними пристроями поблизу підозрілої знахідки;

- **надати вказівку** співробітникам охорони (служби безпеки) - по можливості зробити фото підозрілої знахідки, оточити місце розташування підозрілого предмета і знаходитись на безпечній відстані від нього;
- якщо з виявленим предметом з ознаками вибухового пристрою відбувались будь-які дії до прибуття представників правоохоронних органів, необхідно дочекатися появи фахівців-вибухотехніків і **обов'язково повідомити** їх про здійснення маніпуляцій із підозрілою знахідкою;
- **посилити контроль** за роботою особового складу охорони по всьому **об'єкту критичної інфраструктури**. Можливі терористичні прояви або аналогічного, або іншого характеру в будь-яких місцях на території об'єкта;
- у разі виявлення окремих "ознак терористичної або диверсійної спрямованості на **об'єкті критичної інфраструктури** забезпечити належну організацію роботи га мінімізувати паніку і розповсюдження слухів.

Перелік ознак, що вказують на можливу наявність в особи намірів або підготовку до вчшешія злочину терористичного характеру.

Прямі ознаки:

- наявність посвідчення організації, яка вважається терористичною або релігійно-екстремістською;
- наявність особи друкованих, рукописних матеріалів, відеозаписів щодо саморобного виготовлення вибухових пристроїв, сумішей, отруйних речовин, форм, методів і тактики здійснення терористичних або екстремістських актів тощо;
- наявність в особи набору комплектуючих деталей, пристроїв, приладів, рідин, сумішей, речовин тощо, які можуть бути використані для саморобного виготовлення засобів терору;
- наявність в особи планів та схем **об'єктів критичної інфраструктури**;
- наявність в особи пропагандистсько-агітаційної літератури терористичного або екстремістського спрямування.

Побічні ознаки:

- використання особою підроблених документів, що посвідчують особу; наявність в особи низки дійсних документів (паспорт, посвідчення біженця, посвідка на постійне місце проживання), при вивченні яких виявлено розбіжності в установчих даних, ознак зміни зовнішності;
- наявність в особи фотографій або списків осіб, які за своїм посадовим або суспільним становищем можуть бути об'єктами терористичних актів; наявність у паспортних документах особи відміток про перебування в країнах, де розташовані бази підготовки бойовиків терористичних чи екстремістських організацій;
- прибуття в Україну через треті країни при наявності прямого транспортного сполучення;
- наявність у особи кодованих записів, таблиць умовностей, які можуть бути використані для встановлення і підтримання зв'язку між особами, можливо причетними до терористичної діяльності;
- спроби незаконно придбати документи, що дають право на відвідування державних установ транспортного комплексу на яких встановлено пропускний режим або нелегально проникнути на їх територію.